

Tieteessä tapahtuu -lehti kokoaa yhteen eri tieteenalat. Se on foorumi ajankohtaisille ja yleis-
tajuksille tiedeartikkeille sekä keskustelulle tieteestä ja tiede-
politiikasta.

TOIMITUS

Päätoimittaja: Ilari Hetemäki
Toimitussihteeri (kirja-arvostelut,
ilmoitukset): Tiina Kaarela
Ulkoasun suunnittelu: Camilla
Pentti

Snellmaninkatu 13,
00170 Helsinki
Puh. (09) 228 69 227
tieteessatapahtuu@tsv.fi

TOIMITUSNEUVOSTO

Professori (emeritus) Leif C.
Andersson, filosofian tohto-
ri Katja Bargum, päätoimittaja
Ilari Hetemäki, professori Peter
Johansson, dosentti Tuija Laine,
yliopistonlehtori Nelli Piattoeva,
toiminnanjohtaja Lea Rynänen-
Karjalainen ja dosentti Leena
Suurpää (pj.).

OSOITTEENMUUTOKSET

JA TILAUKSET

tilaukset@tsv.fi
Puh. (09) 228 69 254

JULKAISIJA

Tieteellisten seurain
valtuuskunta
Painos 7 100 kpl
Ilmestyy 6 kertaa vuodessa
36. vuosikerta
Lehdestä ilmestyy myös
verkkoversio:
www.tieteessatapahtuu.fi

Seuraava numero ilmestyy kesä-
kuun puolivälissä. Julkaisemme
siinä tapahtumatietoja, jotka on
lähetetty viimeistään 21.5.2018
osoitteeseen: toimitussihteeri@
tieteessatapahtuu.fi

ILMOITUKSET

1/1 takakansi 550 € (4-v.)
Takakannen sisäsivu 480 € (4-v.)
Sisäsivut (4-v.) 540 €
1/1 (mv) 480 €
1/2 sivu (mv) 280 €
Myynti: puh. 0400 467 195 tai
ilmoitukset@tieteessatapahtuu.fi

ISSN 0781-7916 (painettu)
ISSN 1239-6540 (verkkolehti)

Painotalo Plus Digital,
Lahti 2018.

PÄÄKIRJOITUS

TYÖELÄMÄPROFESSORISTA ON MONEKSI

Professor of Practice (PoP) eli työelämäprofessori on nimikkeenä Suomessa melko uusi, sillä ensimmäiset nimitykset tehtiin uuden yliopistolain myötä vuonna 2010. Suomessa nimikkeen takaa löytyvä tehtäväkenttä voi saada monenlaisia muotoja, aivan samoin kuin ulkomaisissa yliopistoissa, joissa nimike on voinut olla käytössä vuosikymmeniä. Osa työelämäprofessoreista tekee ”kovaa tiedettä” osallistuen usein samalla aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun. Toisessa ääripäässä lienevät työelämäprofessorit, jotka eivät suoranaisesti osallistu tutkimuksen tekemiseen, mutta jotka tuovat mittavan kokemuksensa yritysmaailmasta tai julkishallinnosta yliopiston käyttöön, etenkin opetukseen ja opetuksen kehittämiseen.

Työsopimukset ja maksetut palkat tai korvaukset ovat myös moninaisia. Selkeä yhteinen nimittäjä on työsuhteiden määräaikaisuus, tyypillisesti 2–5 vuotta. Rahalliset korvaukset ovat tässä yhteydessä usein lähinnä muodollisuus, koska työtä ei tehdä rahan vuoksi vaan ”rakkaudesta lajiin” ja aidosta auttamisen halusta. Toki työelämäprofessorit usein toteavat, että kyseessä on vastavuoroinen suhde, jossa myös työelämäprofessori itse on oppijan paikalla. Siksi työ voi olla inspiroivaa vaihtelua omaan päivytyöhön, mikäli kyseessä on osa-aikatyö.

Työelämäprofessorin nimike on herättänyt välillä (oikeutettuakin) närkästystä, koska mediat helposti lyhentävät nimikkeen muotoon professori. Professoriliittokin on asiaan aikoinaan reagoinut toteamalla, ettei se voi hyväksyä tätä käytäntöä. Professorin työsuhteen täyttö ja vaatimukset tieteellisille tuotoksille ja muille akateemisille ansioille ovatkin lähes poikkeuksetta hyvin toisenlaiset. Itseenikin välillä ihmettyttää miksi tämä käytäntö näyttää jatkuvan: eivätkö toimittajat vieläkään ymmärrä, mistä tässä on kyse, vai onko niin, että työelämäprofessorit eivät myöskään itse aktiivisesti pyri korjaamaan virheellistä nimikekäytäntöä?

Käytännöt näyttävät poikkeavan myös sen suhteen, minkälaisen prosessin kautta työelämäprofessori otetaan työsuhteeseen. Osassa yliopistoista ei ole virallisia tutkintokriteereitä käytössä ja arviointi painottuu muihin kuin akateemisiin meriitteihin. Esimerkiksi Turun yliopistossa asia määritellään näin:

Tehtävään voidaan ottaa elinkeinoelämässä, akateemisissa maailmassa tai julkisella sektorilla laajasti ansioitunut ja arvostettu johtaja, asiantuntija tai ammattilainen. Tehtävässä toimiva henkilö edistää yliopiston ja yhteiskunnan vuorovaikutusta jakamalla ja siirtämällä käytännön ajankohtaista tietoa alan opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseen, rakentamalla verkostoja yliopiston ja työelämän välillä sekä vahvistamalla yhteiskuntasuhteita.

Siellä missä sovelletaan myös lausuntokäytäntöä (tyypillisesti kahden ulkopuolisen akateemisen henkilön lausunto), se tehdään usein melko kevyenä painottaen yllä olevien seikkojen lisäksi myös akateemisia meriittejä. Toki nämä meriitit saattavat olla erittäin korkeatasoiset, jopa yliopistouraan verrattavat. Tässä astuu kuitenkin jälleen kuvaan työelämäprofessorin luonne ja tavallisesti määräaikainen, muun toimen ohessa tehtävä työ. Olen joskus myös törmännyt kysymykseen siitä, miksi työelämäprofessorinimike pitäisi ottaa käyttöön, kun yliopistoissa on käytettävissä myös *Senior Fellow*, *Executive in Residence* tai vastaavia nimikkeitä (eivät yleensä työsuhteita). Vastaukseksi on tarjottu sitä, että työsuhte sitouttaa henkilön tiukemmin yliopistoon ja kyllähän ”professori” nimikkeen osana kuulostaa arvostetummalta. Nähdäkseni yliopistot haluavat hyvästä syystä kiinnittää tiettyjä osaajia itseensä, jotta he affilioituvat virallisesti. Tällä on osaamis pääoman kartuttamisen lisäksi positiivisia imago vaikutuksia.

Oma kokemukseni työelämäprofessoreista on äärimmäisen positiivinen. Parhaimmillaan he tuottavat yliopistolle huomattavan suurta hyvää tuomalla aktiivisesti oman asiantuntemuksensa ja kokemuksensa meidän kaikkien, eikä vähiten opiskelijoiden, käyttöön. Uusien tulokulmien ja ideoiden tuominen systemaattisesti arkeemme – ei siis vain satunnaisten tutkimuskumppanuuksien tai vierailuluentojen kautta – on kaikkien etu. Uskon, kuten aiemmin mainitsin, että jokainen työelämäprofessori jakaa tämän näkemyksen myös omasta näkökulmastaan: uutta opitaan aina, kun erilaiset ja eritaustaiset ihmiset kohtaavat sitoutuneen innostamisen ja innostumisen merkeissä. Uusien ideoiden törmäyttäminen tapahtuu erityisen onnistuneesti monitieteisissä ympäristöissä. Meillä Turun yliopistossa onkin huikean hienoja kokemuksia siitä, kun työelämäprofessori, tässä tapauksessa Pauli Aalto-Setälä, on kahden tiedekunnan, humanistisen tiedekunnan ja kaupparkeakoulun, yhteinen.

Pikainenkin mediaseuranta paljastaa toki edelleen, että työelämäprofessoreihin liittyy epäselvyyksiä, ei vain nimiketasolla, vaan myös organisatorisen identiteetin näkökulmasta. Uskon ja luotan kuitenkin siihen, että tämäkin asia korjaantuu ajan ja hyvien arkikokemusten myötä.

Kuva: Hanna Oksanen, Turun yliopisto.

Oma kokemukseni työelämäprofessoreista on äärimmäisen positiivinen. Parhaimmillaan he tuottavat yliopistolle huomattavan suurta hyvää tuomalla aktiivisesti oman asiantuntemuksensa ja kokemuksensa meidän kaikkien, eikä vähiten opiskelijoiden, käyttöön.

MARKUS GRANLUND

Kirjoittaja on Turun kaupparkeakoulun dekaani Turun yliopistossa.